

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Wellness Tourism) ได้รับความนิยมเป็นอย่างมากในหลายๆ ประเทศทั่วโลก เนื่องจากประชาชนหันมาให้ความสนใจในเรื่องการดูแลสุขภาพมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นเรื่องอาหารเพื่อสุขภาพ การใช้ธรรมชาติบำบัดเพื่อรักษาฟื้นฟู ดังนั้น ตลาดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพซึ่งเติบโตอย่างต่อเนื่อง และสร้างรายได้เป็นจำนวนมากให้กับประเทศที่ทำตลาดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

จากสาเหตุดังกล่าวข้างต้น ทำให้ประเทศไทยเล็งเห็นความสำคัญของการท่องเที่ยวสุขภาพ เพราะประเทศไทยมีศักยภาพในเรื่องของการท่องเที่ยว ประกอบกับสถานที่ท่องเที่ยวของไทยในหลายจังหวัดหรือชุมชน ต่างก็ทำตลาดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพอยู่แล้ว เพียงแต่รัฐบาลยังไม่ได้สนับสนุนเป็นรูปธรรมเท่าที่ควร ดังนั้นจากเหตุผลที่กล่าวมาทั้งหมด รัฐบาลไทยได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาในปี พ.ศ.2547 ให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางสุขภาพเอเซีย (Medical Hub of ASIA) ซึ่งประกอบไปด้วย ธุรกิจบริการรักษาพยาบาล ธุรกิจส่งเสริมสุขภาพ ธุรกิจผลิตภัณฑ์สุขภาพและสมุนไพรไทย ฯลฯ โดยมีพื้นที่นำร่องได้แก่ กรุงเทพมหานคร เชียงใหม่ ภูเก็ตและอำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวหลักที่มีนักท่องเที่ยวต่างชาติเป็นจำนวนมาก และในอนาคตจะขยายพื้นที่เป้าหมายไปยังจังหวัดอื่นๆ ได้แก่ พัทลุง (ชลบุรี) และหัวหิน (ประจวบคีรีขันธ์) (สำนักงานกองทุนสุขภาพเอเซีย, 2559)

ตามความหมายของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพคือ การท่องเที่ยวที่ช่วยดูแล บำบัดรักษาให้สุขภาพดีขึ้น โดยใช้ธรรมชาติ จิตวิทยาหรือกิจกรรมทางศาสนาเข้าช่วยเพื่อที่จะช่วยฟื้นฟูร่างกายและจิตใจ ทำให้ร่างกายแข็งแรง ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ สุขภาพโดยรวมดีขึ้น ซึ่งการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ สามารถแบ่งได้ 2 ประเภทคือ ประเภทแรก การท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ (Health Promotion Tourism) คือ การเดินทางไปท่องเที่ยวในสถานที่ต่างๆ ที่มีความเป็นธรรมชาติและมีวัฒนธรรมเพื่อเรียนรู้วิถีชีวิต โดยแบ่งเวลาจากการท่องเที่ยวส่วนหนึ่ง มาทำกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพในโรงแรมหรือที่พัก เช่น การนวด/อบ/ประคบสมุนไพร การอาบน้ำแร่ การฝึกสมาธิแนวพุทธศาสนา การฝึกโยคะ การรับประทานอาหารสุขภาพ ฯลฯ ประเภทที่สองคือ การท่องเที่ยวเชิง

บำบัดรักษาสุขภาพ (Health Healing Tourism) ก็จะมีความคล้ายคลึงกันกับการท่องเที่ยวประการแรก แต่การท่องเที่ยวเชิงบำบัดรักษาสุขภาพ นักท่องเที่ยวจะแบ่งเวลา เข้ารับการบริการบำบัดรักษาสุขภาพ การรักษาพยาบาลในโรงพยาบาลหรือสถานพยาบาลที่มีคุณภาพ มาตรฐานเช่น การรักษาด้วยแพทย์แผนไทย แพทย์แผนจีน การผ่าตัดเสริมความงามหรือการแปลงเพศ เป็นต้น

อำเภอเบตง จังหวัดยะลา เป็นอำเภอหนึ่งในจังหวัดยะลา ที่มีภูมิศาสตร์ที่แตกต่างจากพื้นที่อื่นๆ ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ด้วยสภาพพื้นที่ของอำเภอเบตงมีลักษณะเป็นแอ่งกระทะล้อมรอบด้วยหุบเขา ทำให้เมืองนี้มีอากาศเย็นสบายตลอดทั้งปี จนได้รับการขนานนามว่า “เบตงเมืองในหมอก” สามารถปลูกพืชเมืองหนาวได้เพียงแห่งเดียวในพื้นที่ภาคใต้ และถือเป็นพื้นที่เดียวที่กว่าได้ ที่มีเหตุการณ์ความไม่สงบเกิดขึ้นน้อยที่สุดในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพราะที่นี้ถือว่าเป็นเมืองที่มีความเป็นพหุวัฒนธรรมที่ผสมผสานกันระหว่างชาวไทยเชื้อสายจีนและชาวไทยที่นับถือศาสนาอิสลามอยู่กันอย่างถ้อยทีถ้อยอาศัยได้อย่างเข้มแข็ง มากไปกว่านั้นเบตงยังมีความสำคัญอย่างยิ่งในเชิงเศรษฐกิจเพราะเป็นเมืองชายแดนที่มีพื้นที่ติดกับประเทศมาเลเซียจึงมีการค้าระหว่างประเทศเกิดขึ้น โดยด่านการค้าชายแดนเบตงมีมูลค่าการค้าชายแดนสูงเป็นอันดับสี่ของภาคใต้ รองจากด่านสะเตาะ ปาดังเบซาร์และด่านสุโหงโกลก ตามลำดับ และจากเหตุผลที่กล่าวมาทั้งหมด ทำให้อำเภอเบตงกลายเป็นจุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและนักท่องเที่ยวต่างชาติ ไม่ว่าจะเป็นนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซีย สิงคโปร์ และอินโดนีเซีย โดยเฉพาะชาวมาเลเซียที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในอำเภอเบตง จังหวัดยะลามากที่สุด โดยเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 90 ของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในอำเภอเบตง จังหวัดยะลา (จากตารางที่ 1) ซึ่งในปัจจุบันนักท่องเที่ยวชาวไทยอาจลดลงไปบ้างเนื่องจากสถานการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพราะการเดินทางไปยังอำเภอเบตงได้นั้นจะต้องผ่านอำเภอที่ยังคงมีสถานการณ์ความไม่สงบเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องทั้งอำเภอบันนังสตาและธารโต ถึงแม้ว่านักท่องเที่ยวชาวไทยจะสามารถเดินทางไปอำเภอเบตงจากอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โดยผ่านประเทศมาเลเซียได้ แต่ไม่ได้รับความสะดวกมากนัก รถโดยสารสาธารณะของไทยถูกทางการมาเลเซียกวดขันอย่างหนัก ส่งผลให้นักท่องเที่ยวชาวไทยลดลง ในทางตรงกันข้ามนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียต่างนิยมเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในเมืองเบตง แต่ต้องยอมรับกันว่า ในอดีตนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียที่เดินทางมาท่องเที่ยวอำเภอเบตงก็เพื่อท่องเที่ยวในสถานบันเทิงเรีงรมย์ยามค่ำคืนซึ่งมีอยู่เป็นจำนวนมากในอำเภอเบตง แต่ในปัจจุบันรูปแบบการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียเปลี่ยนแปลงไป โดยนักท่องเที่ยวมาเลเซียนิยมเข้ามาท่องเที่ยวในอำเภอเบตงในลักษณะเป็นครอบครัวมากขึ้น เน้นการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และวัฒนธรรม ที่สำคัญนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ยังชื่นชอบอาหารไทย ซึ่งมีรสชาติถูกปากนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซีย ซึ่งจำนวนนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในอำเภอเบตง จังหวัดยะลา แสดงไว้ในตารางที่ 1.1

ตารางที่ 1.1 จำนวนนักท่องเที่ยวมาเลเซียที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในอำเภอเบตง จังหวัดยะลา

รายละเอียด	2551	2552	2553	2554	2555	2556	2557	2558	2559	2560
จำนวนนักท่องเที่ยว (พันคน)	180.76	157.90	190.92	211.47	191.88	205.93	156.02	216.48	226.43	292.93
สัดส่วนของนทท. มาเลเซีย* (%)	83.3	85.75	88.67	92.5	93.03	92.07	89.54	92.23	93.88	94.24
% YOY	-	-12.65	20.82	10.76	-9.27	7.33	-24.24	38.75	4.59	29.36

* สัดส่วนของนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียเมื่อเทียบกับนักท่องเที่ยวประเทศอื่นๆที่ผ่านด่านศุลกากรอำเภอเบตง จังหวัดยะลา

จากตารางที่ 1 ทางคณะผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจำนวนนักท่องเที่ยวมาเลเซียที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในอำเภอเบตง จังหวัดยะลาพบว่า ถึงแม้ว่าแนวโน้มจำนวนนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียที่เดินทางมายังอำเภอเบตงจะมีความผันผวน ซึ่งน่าจะมีสาเหตุทั้งจากปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกประเทศเช่น ในปี พ.ศ.2552 จำนวนนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียลดลง เพราะนักท่องเที่ยวอาจจะกังวลกับปัญหาเศรษฐกิจโลก วิกฤติหนี้สาธารณะและวิกฤติซบไฟร์มในอเมริกา ทำให้เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในอำเภอเบตงลดลงในช่วงปีนั้น ส่วนในปี พ.ศ.2555 เกิดเหตุการณ์ความไม่สงบในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลาและอำเภอเมือง จังหวัดยะลา ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของนักท่องเที่ยว ทำให้นักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียเดินทางเข้าสู่อำเภอเบตงลดลงจากปี พ.ศ.2554 ส่วนปี พ.ศ.2557 จำนวนนักท่องเที่ยวที่ลดลงน่าจะเป็นผลพวงจากความมั่นใจในสถานการณ์การเมือง นักท่องเที่ยวกังวลว่าจะไม่ปลอดภัยเพราะมีการชุมนุมประท้วงทางการเมืองของกลุ่ม กปปส. โดยยังไม่นับรวมถึงเหตุการณ์ต่างๆที่สำคัญของโลกที่ส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของนักท่องเที่ยวทั่วโลกเช่น ปัญหาไข้หวัดนก ปัญหาโรค SAR หรือล่าสุดปัญหาไวรัส MERS ฯลฯ ซึ่งเหตุการณ์สำคัญที่ส่งผลกระทบต่อ การตัดสินใจเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยของนักท่องเที่ยว

ถึงแม้ว่า ในปัจจุบันจะมีปัจจัยต่างๆที่มากกระทบต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวที่จะเดินทางมาท่องเที่ยวในอำเภอเบตงก็ตาม แต่ลักษณะทางกายภาพของอำเภอเบตงยังน่าสนใจและดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาสัมผัสได้อีกมาก ถ้ามีการพัฒนาอย่างเป็นระบบและเป็นรูปธรรมเพราะ อำเภอเบตงมีแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และทางวัฒนธรรมอยู่หลายแห่ง ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มแรก แหล่ง

ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมที่อยู่นอกเมือง ได้แก่ บ่อน้ำพุร้อนเบตงซึ่งเป็นบ่อน้ำพุร้อนที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ นักท่องเที่ยวนิยมมาอาบน้ำแร่และแช่เท้าเพราะเชื่อกันว่าจะสามารถรักษาโรคได้ แต่ปัจจุบันยังไม่ได้การพัฒนาในเชิงพาณิชย์อย่างเต็มศักยภาพ จากการที่อำเภอเบตง จังหวัดยะลา มีบ่อน้ำพุร้อนนี้ ทำให้ทางคณะผู้วิจัยเล็งเห็นว่า น่าจะพัฒนาบ่อน้ำพุร้อนแห่งนี้เป็นแหล่งท่องเที่ยวในเชิงพาณิชย์และเพื่อรองรับตลาดนักท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ จากทั้งในประเทศไทยและประเทศมาเลเซีย ซึ่งปัจจุบันอำเภอเบตง จ.ยะลา กำลังก่อสร้างสนามบินเบตงเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการมาเที่ยวอำเภอเบตง แต่ไม่สะดวกหรือวิตกกังวลที่จะต้องเดินทางด้วยรถยนต์ผ่านพื้นที่สีแดงโดยเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวไทย

นอกจากนี้ในอำเภอเบตง ยังมีอุโมงค์ปิยะมิตร ซึ่งเป็นอุโมงค์ที่อดีตขบวนการโจรคอมมิวนิสต์มาลายา เป็นผู้ขุด อยู่ใต้ดินในป่าทึบ ที่นี่เคยเป็นฐานที่มั่นในการปฏิบัติการต่อสู้ทางการเมือง สวนดอกไม้ ตั้งอยู่ในบริเวณหมู่บ้านปิยะมิตร 2 เป็นโครงการในพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่ทรงมีพระราชวินิจฉัยว่า พื้นที่แห่งนี้มีลักษณะอากาศที่หนาวเย็นทั้งปี น่าจะปลูกพืชพรรณไม้ดอกหรือผักผลไม้เมืองหนาวได้เช่นเดียวกับภาคทางเหนือของไทย นอกจากนี้แหล่งท่องเที่ยวที่กล่าวมาแล้วนั้น แหล่งท่องเที่ยวล่าสุดในอำเภอเบตงที่กำลังได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวชาวไทยเป็นอย่างมากคือ การชมทะเลหมอกยามเช้าที่ ตำบลอัยเยอร์เวง โดยปัจจุบันทาง อบต.อัยเยอร์เวงกำลังของบสนับสนุนที่จะสร้างทางเดินกระจกใสยื่นออกไปในหน้าผา (Sky walk) เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์ใหม่ในการท่องเที่ยว ส่วนสถานที่ท่องเที่ยวกลุ่มที่สองคือ กลุ่มที่เน้นแหล่งท่องเที่ยวและสิ่งดึงดูดในตัวเมืองเบตง ซึ่งได้แก่ หอนาฬิกาเบตงที่เป็นสัญลักษณ์คู่บ้านคู่เมืองเบตงมาอย่างช้านาน ผุ่ยนกนางแอ่นที่จะมาเกาะสายไฟยามค่ำคืนในตัวเมืองเบตง ตู้อิฐโรมันที่ใหญ่ที่สุดในโลก อุโมงค์เบตงมงคลฤทธิ์ วัดพุทธนาวาส สวนสาธารณะและสนามกีฬากลางหุบเขา มากไปกว่านั้น อำเภอเบตง ยังเป็นพื้นที่ที่มีชาวไทยเชื้อสายจีนอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก สามารถพัฒนาพื้นที่อำเภอเบตง ให้บริการเชิงบำบัด รักษาทางการแพทย์แผนจีนได้ในอนาคต เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียที่จะเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในอำเภอเบตงนี้

จากสภาพทั่วไปของการท่องเที่ยวในอำเภอเบตง ดังที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น ทีมวิจัยชุดนี้จึงให้ความสนใจศึกษาเกี่ยวกับการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ทางเศรษฐกิจในการพัฒนาอำเภอเบตง จังหวัดยะลา ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ซึ่งจากการทบทวนวรรณกรรมทำให้ทราบว่า รัฐบาลไทยได้กำหนดให้ อำเภอเบตง จังหวัดยะลา เป็นเมืองนำร่องในโครงการ “โครงการเมืองต้นแบบ สามเหลี่ยมมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย (2560) ได้เสนอแนะปัญหาและความต้องการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของอำเภอเบตงไว้ประการหลายประการเช่น พัฒนาการท่องเที่ยวแบบครบวงจรและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใหม่

ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวโดยเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงและพัฒนาคุณภาพชีวิตของทุกภาคส่วน รวมถึงรัฐบาลจะต้องมีมาตรการจูงใจในการลงทุนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ประการที่สอง ส่งเสริมการค้าทางชีวิต โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยการเสริมสร้างอาชีพเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับท้องถิ่น ประการที่สาม เสริมสร้างและสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และเชิงวัฒนธรรมในเขตเมืองเบตง ประการสุดท้าย ส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการทางด้านสุขภาพ ธุรกิจอาหารท้องถิ่น ซึ่งการกำหนดประเด็นปัญหาที่ต้องการศึกษาจะเป็นการสำรวจความต้องการของนักท่องเที่ยวว่ามีความต้องการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในอำเภอเบตงหรือไม่ จากนั้นก็สำรวจความพร้อมของอำเภอเบตง ว่าจะสามารถรองรับนักท่องเที่ยวเชิงสุขภาพได้หรือไม่ มีประเมินมาตรฐานการให้บริการ รวมทั้งเสนอเส้นทางท่องเที่ยว ซึ่งสามารถนำงานวิจัยชิ้นนี้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ต่อภาครัฐและเอกชน

ในส่วนของความพร้อมของทีมวิจัย ทางทีมวิจัยประกอบไปด้วยอาจารย์หลากหลายศาสตร์ โดยทีมวิจัยชุดนี้จะมาจากหลักสูตรเศรษฐศาสตร์ ภาควิชาสังคมศาสตร์ อาจารย์จากคณะทันตแพทยศาสตร์ ที่มีความสนใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ซึ่งทั้งหมดมาจากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ทั้งวิทยาเขตหาดใหญ่ และวิทยาเขตปัตตานี นอกจากนี้ทางทีมวิจัยยังมีนักศึกษาจากคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ที่กำลังศึกษาในหลักสูตรวิชาภาษาจีนและภาษาอังกฤษ ภาษามาลายูเป็นจำนวนมาก ซึ่งหลายคนเป็นคนพื้นเพอำเภอเบตง ซึ่งเป็นพื้นที่ๆ ทีมวิจัยต้องการศึกษา มาช่วยในการเก็บข้อมูลความต้องการของนักท่องเที่ยวจากนักท่องเที่ยวชาวจีน สัญชาติมาเลเซียหรือนักท่องเที่ยวมุสลิม สัญชาติมาเลเซีย สัมภาษณ์หน่วยงานและทุกภาคส่วนในพื้นที่ ซึ่งนักศึกษากลุ่มนี้สามารถสื่อสารกับนักท่องเที่ยวได้ จึงไม่เกิดปัญหาในการสื่อสารเมื่อต้องเก็บข้อมูลจากนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซีย โดยใช้การศึกษาครั้งนี้จะแบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ปี โดยในปีงบประมาณ 2562 จะศึกษาทางด้านอุปสงค์ความต้องการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียว่ามีความต้องการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในอำเภอเบตง จังหวัดยะลาหรือไม่ ส่วนในปีที่ 2 ด้วยงบประมาณปี 2563 จะศึกษาทางฝั่งอุปทานว่าอำเภอเบตง จังหวัดยะลา มีความสามารถหรือความเป็นไปได้ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพได้หรือไม่

1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

- 1.2.1 เพื่อศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยและนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในอำเภอเบตง จังหวัดยะลา (ภายใต้งบประมาณปี 2562)
- 1.2.2 เพื่อศึกษาค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวมาเลเซียที่เต็มใจจะจ่ายเพื่อต้องการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในอำเภอเบตง จังหวัดยะลา เพื่อนำรายได้ที่เกิดขึ้นไปพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในอำเภอเบตง จังหวัดยะลา (ภายใต้งบประมาณปี 2562)
- 1.2.3 เพื่อศึกษาว่า สถานการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้นในอำเภอเบตง จังหวัดยะลา มีส่งผลต่ออุปสงค์ความต้องการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวมาเลเซียที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในอำเภอเบตง จังหวัดยะลาหรือไม่ (ภายใต้งบประมาณปี 2562)
- 1.2.4 เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ของการพัฒนาอำเภอเบตง จังหวัดยะลาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (ภายใต้งบประมาณปี 2563)
- 1.2.5 เพื่อศึกษาความพร้อมของอำเภอเบตง ว่ามีความสามารถพัฒนาไปสู่แหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพได้มากน้อยเพียงใด (ภายใต้งบประมาณปี 2563)
- 1.2.6 นำเสนอเส้นทางท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของอำเภอเบตง จังหวัดยะลา ให้กับหน่วยงานที่รับผิดชอบและที่สนใจ (ภายใต้งบประมาณปี 2563)

1.3 ขอบเขตการศึกษา

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาความเป็นไปได้ทางเศรษฐกิจในการพัฒนาอำเภอเบตง จังหวัดยะลา ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยด้านเนื้อหา ประชากร พื้นที่และระยะเวลาไว้ดังนี้

1.3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

จะแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ ส่วนที่หนึ่ง ศึกษาทางด้านอุปสงค์ (Demand) โดยการสำรวจความต้องการของนักท่องเที่ยวว่า มีความต้องการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในอำเภอเบตงหรือไม่ โดยจะสำรวจความต้องการของนักท่องเที่ยวที่ต้องการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ และสำรวจค่าใช้จ่ายทั้งของนักท่องเที่ยวชาวไทยและนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่เข้ามาท่องเที่ยวในอำเภอเบตง จังหวัดยะลา ซึ่งเป็นการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Method) โดยใช้แบบสอบถามเพื่อให้ทราบถึงค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวที่ต้องการท่องเที่ยวในเชิงสุขภาพ จากนั้นนำข้อมูลที่ได้อามาวิเคราะห์ในเชิงปริมาณ (Quantitative Method)

ส่วนที่สอง จะเป็นการศึกษาในด้านอุปทาน (Supply) ซึ่งต้องอาศัยงบประมาณในปีงบประมาณ 2563 โดยจะการสำรวจความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในอำเภอเบตง จังหวัดยะลา รวมทั้งความ

คิดเห็นของหน่วยงานราชการ เอกชน ประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) ทุกภาคส่วน ประเมิน มาตรฐานการให้บริการ และสุดท้ายเมื่อได้ผลการศึกษาทั้งทางด้านอุปสงค์และอุปทานมาแล้วนั้น ทาง คณะผู้วิจัยจะนำเสนอเส้นทางท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในอำเภอเบตงให้กับหน่วยงานทั้งภาครัฐ และเอกชนเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

1.3.2 ขอบเขตของประชากร

ในส่วนของกลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยและนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในอำเภอเบตง จังหวัดยะลา ซึ่งนักท่องเที่ยวต่างชาติ ที่คณะผู้วิจัยให้ความสำคัญคือ นักท่องเที่ยวชาวมาเลเซีย ซึ่งถือว่าเป็นนักท่องเที่ยวกลุ่มใหญ่ มีสัดส่วนทางการตลาดท่องเที่ยวในอำเภอเบตง จังหวัดยะลามากกว่านักท่องเที่ยวจากประเทศอื่นๆ

1.3.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ที่ใช้ในการศึกษา คือ อำเภอเบตง จังหวัดยะลา

1.3.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา

ในการศึกษาครั้งนี้ ซึ่งเป็นการศึกษาทั้งจากทางด้านอุปสงค์ของนักท่องเที่ยวและอุปทานของอำเภอเบตง จังหวัดยะลา โดยในปีงบประมาณ 2562 จะศึกษาด้านอุปสงค์ของนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในอำเภอเบตง จังหวัดยะลา ส่วนในปีงบประมาณ 2563 จะศึกษาทางด้านอุปทานของอำเภอเบตง จังหวัดยะลา ว่ามีความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยวในเชิงสุขภาพหรือไม่

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากงานวิจัยในครั้งนี้

- 1.4.1 ทำให้เข้าใจถึงพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยว โดยตั้งสมมติฐานว่า อำเภอเบตง จังหวัดยะลา มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ นักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวมาเลเซียมีความต้องการท่องเที่ยวในเชิงสุขภาพหรือไม่
- 1.4.2 ทำให้สามารถประมาณการค่าใช้จ่ายที่นักท่องเที่ยวเต็มใจจะจ่ายในกรณีที่อำเภอเบตง จังหวัดยะลาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ
- 1.4.3 ทำให้สามารถประเมินความเป็นไปได้ทางเศรษฐกิจที่จะพัฒนาพื้นที่อำเภอเบตง จังหวัดยะลาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ
- 1.4.4 เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้ในครั้งนี้ เสนอต่อหน่วยงานที่รับผิดชอบเช่น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จังหวัดยะลา สำนักงานอำเภอเบตง เทศบาลเมืองเบตง เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ต่อไปในอนาคต

1.5 นิยามศัพท์

- 1.5.1 นักท่องเที่ยว หมายถึง ผู้ที่มาเยือนหรือมาท่องเที่ยวในอำเภอเบตง จังหวัดยะลา โดยนักท่องเที่ยวตามที่ คณะผู้วิจัยได้ให้นิยามในการวิจัยในครั้งนี้คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยและนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซีย โดย ทางคณะผู้วิจัยให้ความสำคัญกับนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียเนื่องจากเป็นนักท่องเที่ยวกลุ่มใหญ่ที่สุด ที่ เข้ามาท่องเที่ยวในอำเภอเบตง จังหวัดยะลา
- 1.5.2 ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว คือ ค่าใช้จ่ายเพื่อซื้อสินค้าและบริการ สำหรับใช้ส่วนตัวหรือให้บุคคลอื่น ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวสามารถเกิดขึ้นได้ทั้งก่อนและหลังและระหว่างการเดินทางท่องเที่ยว โดย อาจจะเป็นค่าใช้จ่ายที่ผู้มาเยือนจ่ายเอง ค่าใช้จ่ายที่ผู้มาเยือนจ่ายให้ผู้อื่น หรือค่าใช้จ่ายที่ผู้มาเยือน สำรองจ่ายไปก่อนแล้วเรียกคืนจากผู้หนึ่งผู้ใด ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวจะหมายรวมถึงภาษีสินค้าและ บริการที่รวมอยู่ในการบริโภค เช่น ภาษีมูลค่าเพิ่มและภาษีสรรพสามิต
- 1.5.3 การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Wellness Tourism) คือ การมาใช้บริการเชิงสุขภาพที่ช่วยฟื้นฟูร่างกายจาก การเจ็บป่วยหรือทำให้สุขภาพร่างกายแข็งแรง หมายรวมถึง สปา การนวดแผนไทย การแพทย์ทางเลือก เช่น แพทย์แผนจีน การทรีตเมนต์หน้า ผมและเล็บ การเล่นโยคะ ไทเก๊ก (Tai cai) ชี่กง (Qigong) การ นั่งสมาธิ การชงชา การปฏิบัติธรรม การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพด้วยธรรมชาติ ภูมิปัญญาท้องถิ่น การขี่จักรยานท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ การท่องเที่ยวเชิงอาหารเพื่อสุขภาพ การใช้ น้ำพุร้อน น้ำแร่บำบัดเพื่อสุขภาพ ฯลฯ
- 1.5.4 ความเป็นไปได้ทางเศรษฐกิจ คือ การประเมินเพื่อหาอัตราผลตอบแทนจากผลได้และต้นทุนจากการ ดำเนินโครงการ อย่างไรก็ตาม ความเป็นไปได้ทางเศรษฐกิจอาจจะพิจารณาจากอุปสงค์ส่วนเกินที่เกิด จากความไม่สมดุลระหว่างอุปสงค์ และอุปทาน